

“ ...

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ :

İtirazın dayandırıldığı gerekçe aynen şöyledir :

'1 - ... İcra ve İflas Kanunu'nun 173. maddesi alacaklının, borçlunun iflasını istemi için birtakım kısıtlamalar getirmiştir. Bu maddeye göre alacaklı, icra takibi yapacak, borç ödenmeyecek, itiraz varsa 'bu itirazı kaldıracak, depo kararına esas teşkil eden miktar saptanacak ve ödemesi yönünde borçluya tebliğ edilecek, eğer borçlu ödemede bulunmazsa bu takdirde borçlunun iflası istenebilecektir. Bu madde ile borçlunun ödemede bulunmakta aczi, depo kararına rağmen borcunu gösterilen sürede ödememesi halinde sabit olmaktadır. Oysa, 178. maddeye göre borçlu kendinin aciz içinde bulunduğunu söylemekle aciz halinde bulunduğu karar verilmektedir. Bu her iki maddeye göre borçlu olan kişiler arasında açık bir eşitsizlik yaratmaktadır: Bu da Anayasa'nın kanun önünde eşitlikten bahseden 10. maddesine aykırıdır. Bu alacaklılar yönünden de tam bir eşitsizlik yaratmaktadır. 173. maddeye göre açılan iflas davasında alacaklı, borçlunun iflasını istemek için o maddede yazılı işlemleri yapmakta, kanıtlarını verebilmektedir. Oysa 178. maddeye göre açılan davalarda herhangi bir kanıt verme olanağından yoksun kaldığı gibi, davaya müdahale dahi edememekte, kanıt verememekte ve iflas isteminin haksızlığını ileri sürememekte ve hiçbir işlem yapamamaktadır. Bu da 173. maddenin alacaklılar ile 178. maddenin alacaklıları arasında açık bir eşitsizlik yaratmakta ve bu nedenle madde yine Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olmaktadır. Yine aynı nedenlerle bu madde Anayasa'nın hak arama hürriyetini düzenleyen 36. maddesine aykırıdır.

2 - İİK. nun 177. maddesi, alacaklının evvelce takibe gerek kalmaksızın borçlunun iflasını isteyebilmesinde bir takım koşullar aramakta ve kısıtlamalar getirmektedir. Oysa, 178. maddede borçlu, kendi kendinin iflasını isterken hiçbir kısıtlama yoktur. Bu da g-erek alacaklılar, gerekse borçlular yönünden bir eşitsizlik yaratmakta ve Anayasa'nın 10. maddesine aykırı bulunmaktadır.

3 - İİK'nun 179. maddesi Anonim, Limited ve Kooperatif şirketlerin iflasında borçluya bir takım kanıtların sunulmasını emretmekte, alacaklı ve Mahkemece de bir takım kanıtların toplanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu maddeye göre iflasını isteyecek şirketlerin bir takım deliller sunması emredildiği halde, aynı Yasanın 178. maddesine göre iflasını isteyebilecek gerçek kişiler ile kollektif, komandite şirketlerde bu yükümlülükler aranmamaktadır. Bu da kanun önünde eşitlikten bahseden Anayasa'nın 10. maddesine aykırı bulunmaktadır. Gerçek kişilerle, ortaklarının kişisel mallarıyla da sorumlu bulunduğu kollektif şirketler bir yana komanditer ortakları koydukları sermaye ile kısıtlı bulunan komandit şirketlerin iflaslarında diğer şirketlerle bir ayırıma tabi tutulmasının Anayasa'nın 10. maddesi karşısında savunulması mümkün görülmemiştir. 178. maddenin bu yönden dahi iptal edilmesi gerektiği kanısına varılmıştır.

4 - Yine İİK'nun 178. maddesi kanun önünde eşitlik ilkesi dışında Anayasa'nın 5, 13. ve 36. maddelerine de aykırıdır. Kötü niyetle iflasını isteyecek borçluların bu niyetinin mahkemelerce saptanması son derece zordur. İflas eden borçlu hakkında alacaklıların yaptıkları icra takipleri düşecek, faiz işlemeyecektir. Oysa Devlet, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak engelleri kaldıracak, herhangi bir kişiye ya da zümreye imtiyaz tanımayacak, kamu düzeninin korunması amacıyla kısıtlamalar getirecek ve herkesin yargı

Esas Sayısı : 1984/8

Karar Sayısı : 1984/10

mercileri önünde davacı ve davalı olarak hak arama hürriyetini sağlayacaktır. Oysa, yukarıda açıklandığı gibi, İcra ve İflas Kanunu'nun 178. maddesi alacaklıları hiçbir şekilde korumamakta ve haklarını verememektedir.

5 - Bir kimsenin doğrudan doğruya iflasını isteyebilmesi Anayasa'ya aykırı değilse de İİK'nun 178. maddesinin bugünkü şekli Anayasa'ya aykırıdır. Eğer 178. madde mahkemelere borçlunun aciz halinin araştırılması görevini verse, ayrıca borçlunun bildireceği alacaklılarına tebligat yapılması gerektiğini düzenlese, yine bu maddeye göre iflas kararına karşı tüm alacaklılara itiraz hakkı tanınsa o zaman madde Anayasa'ya uygun kabul edilebilir. Yukarıda arz edilen nedenlerden dolayı İİK'nun 178. maddesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurma zorunluluğu doğmuştur:

Sonuç :

Yukarıda arz olunan nedenlerden dolayı Anayasa'nın 152. maddesine göre İİK'nun 178. maddesi Anayasa'nın 5, 10, 13. ve 36. maddelerine aykırı görüldüğünden bu konuda bir karar verilmek üzere Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, Anayasa Mahkemesince bu konuda bir karar verilinceye kadar davanın geri bırakılmasına, 21/3/1983 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."